

4. Медіакультура особистості. Соціально-психологічний підхід: навчально-методичний збірник / О. Т. Барішпольець, Л. А. Найдьонова, Г. В. Мироненко, О. Є. Голубєва, В. В. Різун та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Барішпольця. – К. : Міленіум, 2009. – 440 с.
5. Медіаосвіта та медіаграмотність : підручник // редактор-упорядник В.Ф.Іванов, О.В.Волошенюк; за науковою редакцією В.В. Різун – Київ: Центр вільної преси, 2012. – 352с.
6. Нестеренко В. В. Теоретико-методологічні засади підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в системі заочного навчання : монографія / В. В. Нестеренко. – Одеса: Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2012. – 399с.
7. Онкович Г. В. Медіаосвітні технології і компетентнісний підхід / Г.В.Онкович // Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій колі України : матеріали методологічного семінару. – К. : Педагогічна думка, 2009. – С. 206-217.
8. Онкович Г. В. Медіапедагогіка і медіаосвіта: поширення у світі // Дивослово, 2007. – №6. – С.2-4.
9. Онкович Г.В. Медіаосвіта в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку / Г.В. Онкович // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Філологічні науки». – 2010 – № 21. – С. 235-239.
10. Сургай С. О. Естетичне виховання студентської молоді засобами масової інформації : дис. канд. пед. наук : 13.00.07 / С. О. Сургай. – Луганськ, 2014. – 234с.
11. Чемерис І.М. Медіаосвіта за кордоном: теорії медіаосвіти та коротка історія розвитку // Вища освіта України. – 2006. – № 3.
12. Режим доступу до ресурсу: <http://mediaosvita.org.ua/index.php/eksperiment>.

У статті висвітлено феноменологію «медіа» в суспільному та освітньому контекстах. Накреслено напрями дослідження медіапедагогіки, медіаосвіти, медіакомпетентності, як базових понять концепту «медіа». Розкрито провідні функції мас-медіа. На основі аналізу наукових джерел розглянуто сучасні моделі медіаосвіти.

Ключові слова: медіа, медіаосвіта, медіакомпетентність.

Статья освещает феноменологию «медиа» в общественно-политическом и образовательном контекстах. Подано направления исследования медиапедагогика, медиаобразования, медиакомпетентности как базовых понятий концепта «медиа». Раскрыты функции масс-медиа. На основе анализа научных источников рассмотрены современные модели медиаобразования.

Ключевые слова: медиа, медиаобразование, медиакомпетентность.

The article highlights the phenomenology of «media» in the social and educational context. The directions of research mediapedagogic, mediaeducation, mediacompetence, as the base concepts of the concept «media» are marked. The leading function of the media is discovered. Modern models of media education based on the analysis of scientific sources are reviewed.

Key words: media, media education, mediacompetence.

УДК 316.77:37

Н.М. Кириленко
м. Вінниця, Україна

КОМУНІКАЦІЯ І ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Явище комунікації є об'єктом вивчення багатьох наук – філології, педагогіки, психології. Спілкування як явище завжди виступало й виступає знаряддям, способом, формою різних процесів, поведінки, що вивчаються багатьма науками. Так, форми, види і зміст спілкування в різних соціальних групах, безперечно, будуть цікавити соціологів, оскільки комунікація тут може виступати соціальним маркером як для конкретної людини, так і для групи чи соціуму в цілому.

Одним з найпоширеніших засобів масової комунікації на сьогодні є телекомунікаційні мережі. Ними переміщується інформація, значення якої для виробництва товарів та послуг у рамках світової економіки постійно зростає.

Інформаційна епоха відкриває перед людством нові горизонти, проблеми та винаходи, а розвиток нових інформаційних технологій, створення комунікаційних мереж у переважній більшості випадків трактують як позитив, як нову технологічну революцію.

В інформаційну епоху, коли засоби комунікації мають різні форми, особливу увагу приділяємо освітнім мережевим середовищам. Для ефективного функціонування системи освіти важливого значення набуває активне використання міжнародних джерел та веб-ресурсів в інформаційному забезпеченні освіти, оптимальне впровадження комунікаційних технологій у навчальний процес. Одним із важливих чинників їх використання в системі освіти є інформаційна культура педагога. Глобальна комп'ютерна мережа Інтернет відкриває реальні можливості для неперервної освіти, тобто «навчання впродовж усього життя», що стало ключовою ідеєю розвитку сучасної системи освіти в усьому світі, повсякденного співробітництва педагогів, закладів освіти, інших установ в Україні та за її межами.

Аналіз попередніх досліджень. Ідею про неперервність освіти деякі дослідники знаходять ще в Арістотеля, Сократа, Платона, Конфуція, Сенеки, джерелом якої є релігійно-філософські уявлення і вчення про постійне духовне вдосконалення людини. Попередником сучасних поглядів на неперервну освіту вважається Я.А. Коменський, який зазначав, що кожний вік підходить для навчання і в людини в житті взагалі немає іншої мети, крім навчання. Неперервна освіта розвивалася, з одного боку, як педагогічна концепція, а з другого – як феномен практики. З промисловою революцією XIX ст. пов'язаний розвиток освіти для дорослих як наслідок динамічних змін у науці, техніці, соціально-економічних відносинах. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій вимагає нових підходів впровадження неперервної освіти, про що свідчать дослідження науковців у галузі впровадження інновацій у сучасну освіту.

Метою статті є розкриття поняття неперервної освіти у контексті розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та комунікації в освітніх мережних середовищах.

Виклад основного матеріалу. Неперервна освіта супроводжує процес зростання освітнього (загального і професійного) потенціалу особистості протягом життя, який організаційно забезпечений системою державних та суспільних інститутів і відповідає потребам особистості й суспільства.

Єдність цілей неперервної освіти і специфічних завдань кожної її ланки органічно поєднуються з її варіативністю, різноманітністю типів освітніх закладів, педагогічних технологій.

Неперервна освіта – це сукупність засобів, способів і форм здобуття, поглиблення й розширення загальної освіти, професійної компетентності, культури, виховання, громадянської і моральної зрілості.

Для кожної людини неперервна освіта є процесом формування й задоволення її пізнавальних запитів та духовних потреб, розвитку задатків та здібностей у мережі державно-суспільних навчальних закладів і шляхом самоосвіти.

Для держави неперервна освіта є провідною сферою соціальної політики із забезпечення сприятливих умов загального й професійного розвитку кожної особистості.

Для суспільства в цілому неперервна освіта є механізмом розширеного відтворення його професійного та культурного потенціалу, умовою розвитку суспільного виробництва, прискорення соціально-економічного прогресу країни.

Для світового товариства неперервна освіта є способом збереження, розвитку і взаємозбагачення національних культур та загальнолюдських цінностей, важливим фактором й умовою міжнародного співробітництва в галузі науки і освіти та розв'язання глобальних завдань сучасності.

У світовій педагогіці поняття «неперервна освіта» виражається низкою термінів, серед яких «освіта, що продовжується», «перманентна освіта» та ін. З поняттям «неперервна освіта» тісно пов'язане поняття «освіта, що поновлюється». Це означає здобуття освіти «частинами» протягом усього життя, відхід від практики тривалого навчання в навчальному закладі, чергування освіти з іншими видами діяльності.

Н. Ничкало зазначає, що в сучасних умовах набули розвитку різні підходи до визначення сутності поняття «неперервна освіта» [5]. Вона розглядається як:

- філософсько-педагогічна концепція, згідно з якою освіта трактується як процес, що охоплює все життя людини;
- важливий аспект освітньої практики на різних ступенях системи освіти, що представляє її як постійне цілеспрямоване засвоєння людиною соціокультурного досвіду різних поколінь;
- принцип організації освіти на загальнодержавному та регіональному рівнях;
- принцип реалізації державної політики в галузі освіти;
- сучасна світова тенденція в галузі освіти;
- парадигма науково-педагогічного мислення.

На думку М. Кларіна, в теорії і практиці неперервної освіти особливий акцент робиться на освіті дорослих поза межами базової освіти: оволодіння й підвищення професійної кваліфікації; перепідготовка у процесі зміни професії; освіта у процесі адаптації до соціальних і виробничих умов, що постійно змінюються; освіта дозвілля тощо [3].

Отже, неперервна освіта – це процес, що складається з базової і подальшої освіти, передбачає на другому етапі послідовне чергування навчання в системі спеціально створених освітніх закладів з професійною діяльністю. Пріоритетом розвитку сучасної освіти України є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечує подальше вдосконалення освітнього процесу, доступність, ефективність та оптимізацію освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві [4]. У зв'язку з цим особливе значення має організація інформаційної освіти, підвищення інформаційної культури спеціаліста у сфері освіти. Сутність питання полягає не в підвищенні рівня знань спеціаліста, а в розвитку здатності знаходити потрібну інформацію, аналізувати її та впроваджувати у практичну діяльність, оперативно реагувати на інноваційний досвід, а також проектувати, створювати, експериментально апробувати інновації, уміти їх цілеспрямовано розповсюджувати.

Інформаційний контент в мережі Інтернет доволі різнобічний; він буває різної якості. У зв'язку з цим виникають проблеми достовірності, надійності інформації, впливу на психіку та підсвідомість людей. Тому одним із важливих елементів інформаційної культури є знання інформаційних ресурсів: тільки спеціаліст певного фаху, у якого сформовано певний рівень інформаційної культури, зможе належним чином оцінити отриману інформацію та можливості використання її в навчальному процесі зі слухачами курсів, студентами, школярами. Саме так можна орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі [2].

У сучасному інформаційному просторі змінюється роль викладача. Усі способи інформаційного забезпечення діяльності та саморозвитку педагога можливо реалізувати за допомогою цілісних і структурованих веб-ресурсів (освітній портал чи веб-сайт).

Щоб розкрити роль та значення веб-ресурсів, проаналізуємо сутність понять «веб-сайт», «веб-портал», «веб-ресурс».

Поняття ресурс трактується нині як джерело, запас чого небудь (природні, енергетичні, матеріальні, трудові, фінансові ресурси). Інформаційні технології дозволяють виділити ще один вид ресурсів – інформаційні. Як інформаційні ресурси розуміємо запас, джерело інформаційних даних (книги, журнали, статті, словники, енциклопедії та інше).

Вживаючи термін «веб», маємо на увазі інформаційний ресурс, який відноситься до простору web. Як відомо, веб-простір можна організувати як локально, так і глобально. Вживаючи прикметник «освітні», таким чином, відносимо цей ресурс до сфери освіти. Тому варто визначити місце (роль) освітніх інформаційних ресурсів у сфері освіти.

Основним способом і засобом здобуття освіти є організована пізнавальна діяльність. У навчальному процесі освітні інформаційні ресурси є засобами навчання. За допомогою інформаційних освітніх ресурсів відбувається засвоєння знань особистості, формування в неї практичних умінь і навичок, а значить, – забезпечити здобуття освіти на всіх її рівнях.

Освітні веб-ресурси можуть розміщуватись на веб-сайтах глобальної мережі (Інтернет) або локальної мережі (Інтранет). Проте не варто ототожнювати поняття «освітній веб-ресурс» та «освітній веб-сайт», оскільки перше із зазначених понять є ширшим [6].

Таким чином, освітні веб-ресурси – це інформаційні ресурси, які призначені для забезпечення освіти, розміщені у веб-просторі локальної чи глобальної мережі у вигляді різних форматів (текстового, графічного, архівного, аудіо- та відеоформатів і т.д.).

Веб-сайт або просто сайт (англ. website, від web – павутина, site – місце) – це одна або сукупність веб-сторінок, доступних в Інтернеті, певний інформаційний ресурс (комерційний, бібліотеки, фотогалереї або все зібране разом в одному місці під наданою йому унікальною адресою).

Освітній сайт – це набір взаємопов'язаних веб-сторінок, об'єднаних спільною тематикою, призначений для забезпечення освітнього процесу. Сайт може бути розміщеним у веб-просторі локальної чи глобальної мережі.

Портал (термін від початку відносився до сфери архітектури і означає «парадний фасад будівлі», від лат. portal – ворота) є найбільш сучасною формою структурування освітньої інформації, оскільки: а) є багатокомпонентними; б) його користувачами є різні категорії споживачів з різним рівнем освітніх запитів; в) дає можливість для вільного виходу користувача у відкритий інформаційно-освітній простір за цільовим призначенням. У будь-якому випадку, первинний сенс терміна «Інтернет-портал» означав сайт, з якого значна кількість користувачів починала свою подорож мережею [1].

Загально визнано, що їх пріоритетними функціями є такі: трансляційна, просвітницько-інформативна, навчальна, організаційна. На сучасному етапі важливою функцією освітніх веб-ресурсів є комунікативна, оскільки можливість взаємодії, інтерактивної комунікації, багатомовність є суттєвими показниками відвідуваності й корисності веб-ресурсу.

Висновки. Розвиток Інтернет і технології World Wide Web (WWW) відкривають перед освітніми закладами новий рівень можливостей виходу у «відкритий інформаційний простір» і створення власного іміджу. Застосування інформаційного простору в галузі освіти і безпосередньо в діяльності педагога стало загальною необхідністю для комунікації та розвитку особистості в сучасному інформаційному просторі.

Освітні веб-ресурси можуть і повинні стати для педагогічної громадськості одним з пріоритетних засобів і способів неперервної освіти. Вони є ефективним організаційним елементом регіональної системи освіти, адже нові інформаційні технології впливають на всі компоненти освіти: зміст, методи та організаційні форми навчання, дозволяють вирішувати складні та актуальні завдання педагогу для забезпечення його інтелектуально-творчого розвитку.

Література:

1. Акопянц А. Что такое портал? [Електронний ресурс] / А. Акопянц // Сайт «Лучшие Веб-решения для профессионалов». – Режим доступа : <http://www.wmast.com.ua/article.php?clause=104>.
2. Винарчук Т.М. Роль і значення освітніх Веб-ресурсів у забезпеченні безперервної освіти педагога. [Електронний ресурс] // http://narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/10/statti/vinarchuk_t.htm/
3. Кларин М.В. Инновации в мировой педагогике: обучение на основе исследования, игры и дискуссии. (Анализ зарубежного опыта).- Рига: НПЦ «Эксперимент», 1995.- 176 с.
4. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта. – 2002.– № 26. – С. 3.
5. Ничкало Н.Г. Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз: Монографія / В.П. Андрущенко, І.А. Зязюн... Н.Г. Ничкало та ін.; За ред. В.Г. Кременя; АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – К.: Наук. думка, 2003. – 852 с. Розд. 5: Сучасні проблеми розвитку системи неперервної професійної освіти: вітчизняний і зарубіжний досвід. – С. 345-448.
6. Поняття освітнього Веб-ресурсу : форум [Електронний ресурс] // Освітні веб-ресурси учителям інформатики. – Режим доступу : <http://www.galanet.at.ua/forum/15-4-1>.

Метою статті є розкриття поняття неперервної освіти у контексті розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та комунікації в освітніх мережевих середовищах. Розглядається поняття освітніх

веб-ресурсів та їх роль для вільного виходу користувача у відкритий інформаційно-освітній простір за цільовим призначенням. У статті приділяється увага використанню глобальної мережі Інтернет, що відкриває можливості для неперервної освіти і має важливе значення для розвитку сучасної системи освіти в усьому світі, для співробітництва педагогів, закладів освіти та інших установ в Україні та за її межами.

Ключові слова: неперервна освіта, інформаційно-комунікаційні технології, комунікація, освітнє середовище, веб-сайт.

Целью статьи является раскрытие понятия непрерывного образования в контексте развития информационно-коммуникационных технологий и коммуникации в образовательных сетевых средах. Рассматривается понятие образовательных веб-ресурсов и их роль для свободного выхода пользователя в открытое информационно-образовательное пространство по целевому назначению. В статье уделяется внимание использованию глобальной сети Интернет, что открывает возможность для непрерывного образования и имеет важное значение для развития современной системы образования во всем мире, для сотрудничества педагогов, учебных заведений и других учреждений в Украине и за ее пределами.

Ключевые слова: непрерывное образование, информационно-коммуникационные технологии, коммуникация, образовательная среда, веб-сайт.

The article deals with the concept of permanent education in the context of ICT and communication in education network environments. The concept of education web resources and their role for the free access of a user to open information and educational space for the intended purpose is considered. The article focuses on the use of the global Internet, which offers opportunities for permanent education and is important for the development of a modern education system all over the world, for the cooperation of educators, schools and other institutions in Ukraine and abroad.

Key words: permanent education, ICT, communication, educational environment, website.

УДК 005.336.2:640:378.1

І.О. Шпичко
м. Хмельницький, Україна

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Постановка проблеми. Зміни в економічному, соціальному, політичному та духовному житті суспільства зумовлюють формування нових професійних сторін особистості фахівців. Ці вимоги особливо актуальні для тих вищих навчальних закладів, в яких готують фахівців сфери обслуговування.

Реалізація нової освітньої парадигми в Україні викликає потребу в оновленні змісту навчання студентів, розвитку їхньої соціальної компетентності. Широка культурна обізнаність й ерудованість фахівця сфери обслуговування є основою його становлення як професіонала, оскільки інтенсивні, багатофункціональні умови сучасної сфери послуг вимагають від людини відповідної етики поведінки, культури діалогу, психологічної саморегуляції, емпатійного та толерантного розуміння інших.

Аналіз попередніх публікацій. Питанням компетентнісного підходу присвячені праці таких авторів, як Н. Бібік, Л. Ващенко, М. Головань, Р. Гуревича, І. Драч, І. Зимня, А. Мудрик, О. Овчарук, О. Пометун, О. Савченко, А. Хуторський та інші. Нині питання сутності, змісту і структури соціальної компетентності недостатньо розроблені у вітчизняній науці. Дослідники розглядають це поняття лише у зв'язку з професійною та комунікативною компетентностями (Н. Бобрич, М. Докторович, М. Елькін, І. Зарубінська, С. Краснокутська, О. Полуніна та ін.). Так, С. Архипова, І. Єрмаков, Л. Лепіхова, Л. Сохань більше уваги приділяють соціально-психологічній та життєвій компетентностям особистості. Проблеми підготовки фахівців сфери обслуговування розкриваються у сучасних дослідженнях вітчизняних та зарубіжних науковців, а саме: М. Абрамова, Е. Горбунова, І. Матійківа, М. Пальчук, В. Парен, В. Полуди, В. Семенова, Т. Стахмич та ін.